

Find vejen frem
VIA University College

VIA University College

Dynamisk mindset

Liv i Skolen

Nr. 1 · Januar 2018 · 20. årgang

Tema:

Dynamisk mindset

Udgiver:

VIA Efter- og videreuddannelse

Hedeager 2

8200 Aarhus N

T: 87551900

Henvendelse:

Beritt Winnie Nielsen

E: bwn@via.dk

T: 87550909

Redaktion:

Morten Stokholm Hansen

Ansvarshavende:

Poul Erik Philipsen

Layout: Inge Lynggaard Hansen

Tryk: Rosendahls

ISSN: 1398-2613

Ideer og bidrag til artikler, kontakt:

msh@via.dk

Kommentér dette nummer af

Liv i Skolen på Facebook:

www.facebook.com/ViaPaedagogisk

Videreuddannelse

Priser

Årsabonnement	375 kr.
2 abonnementer	575 kr.
3 abonnementer	750 kr.
Enkeltnumre 2017-2018	125 kr.
Enkeltnumre før 2016	95 kr.
En årgang 2009-2016	300 kr.
Studerende:	25 % rabat
Klassesæt (skoler og studerende):	
Ved 15 stk. enkeltnumre 30 % rabat	
Priser er inkl. moms, ekskl. forsendelse	
For køb, kontakt: liviskolen@via.dk	

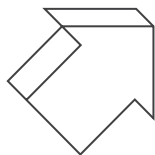
Abonnementsperioden følger kalenderåret

Hent uddrag af artikler fra disse numre på www.liviskolen.dk:

- 1 / 2018 Dynamisk mindset
- 4 / 2017 Bevægelse og sundhed
- 3 / 2017 Det 21. århundredes kompetencer
- 2 / 2017 Professionelle læringsfællesskaber

Hent digitale udgaver af artikler fra bl.a. disse numre på www.liviskolen.dk:

- 1/2017 Angelsaksisk didaktik
- 4/2016 Pædagoger i skolen
- 3/2016 Datainformeret læringsledelse
- 2/2016 Udsathed i skolereformens kontekst
- 1/2016 Læringsvejlederen
- 4/2015 Feedback i naturfagene og matematik
- 3/2015 Canadisk pædagogik i skolen
- 2/2015 Sociale medier i skolen
- 1/2015 Læreruddannelser forsker i praksis
- 4/2014 Målstyret læring i skolen
- 3/ 2014 Indholds- og sprogintegreret læring.
- 2/2014 Vejledning og ungdomsuddannelse
- 1/2014 Motion og bevægelse

Velkommen til Liv i Skolen nr. 1/2018

Liv i skolen sætter i dette nummer fokus på begrebet dynamisk mindset.

Hvad betyder begrebet, og hvordan adskiller det sig fra at have et fikseret mindset?

Carol Dwecks forskning har vist, at egne opfattelser af intelligens og evner hos mange af os er fikserede, og at en mere dynamisk indstilling til egne evner kan gøre store forskelle. Et dynamisk mindset understøtter en tanke om, at vi altid kan forbedre os, at vi ved hårdt arbejde kan gøre en forskel og at man ikke skal lade sig begrænse.

Modgang, evnen til at søge hjælp og modtage feedback, se udfordringer i stedet for barrierer og kende til strategier, der kan anvendes i givne situationer, er alle en del af et dynamisk mindset og dermed et beredskab, som vi i skolen skal videregive og understøtte hos alle elever. Dette mindset giver læreren mulighed for at sætte fokus på hele læringsprocessen og ikke kun på umiddelbare præstationer. Dermed taler et dynamisk mindset sig ind i den formative evalueringstradition og i hele det resurseorienterede afsæt, der ligger i at skabe inkluderende læringsmiljøer i skolen.

I dette nummer kan du bl.a. læse om, hvordan man i et intensivt læringsforløb for fagligt udfordrede elever har undervist direkte i mindset, om hvilke misforståelser der er i forståelsen af et dynamisk mindset, hvordan mindset hænger sammen med evnen til at håndtere fejl og hvordan man som professionel kan arbejde med at udvikle et mere dynamisk mindset.

God fornøjelse!

Venlig hilsen
Morten Stokholm Hansen
Redaktør

INDHOLD

6

Det gode mindset - mellem kontrol og frihed

Hvordan kan vi i et pædagogisk miljø indkredse og definere, hvad der kendetegner det gode mindset? Og er det – i det hele taget – et godt udgangspunkt for læring, udvikling og trivsel, at navigere efter det gode mindset og så vidt muligt styre uden om det dårlige mindset? Men er det nu så enkelt, at et dynamisk mindset er godt og fikseret mindset er dårligt? Giver det mening at betragte verden i et "godt vs. dårligt perspektiv"?

Af Jørgen Lyhne, lektor

16

Misforståelser om dynamiske mindset - Hvad mindsetbaseret undervisning egentlig handler om

I denne artikel zoomer vi ind på en række af de potentielle misforståelser, der knytter sig til arbejdet med at stimulere dynamiske mindset i undervisningssammenhæng. Vi indleder artiklen med en introduktion til grundbudskaber i mindsetbaseret undervisning og udfolder begreberne dynamiske og fastlåst mindset. Herefter redegør vi for og diskuterer fem potentielle misforståelser om dynamiske mindset.

Af Jeppe Agger Nielsen, lektor, Allan Andreasen Kortnum, rektor og Peter Arnborg Videsen, lektor

24

Hvordan hænger ens mindset sammen med evnen til at håndtere fejl?

Er det tilladt at fejle i løsningen af mate-

matikoppgaver? Det spørgsmål kan ikke svares entydigt, for det kommer an på både lærerens og elevens mindset eller overbevisning i forhold til det at fejle. En matematikopgave har oftest et facit, et resultat, som svar på spørgsmål i opgaven – et svar som oftest kan vurderes rigtigt eller forkert. I denne artikel vil fokus være på, hvorfor vi alle fejler, om gode og dårlige fejl og hvordan vi kan arbejde med fejl i matematikundervisningen.

Af Lisser Rye Ejersbo, lektor

34

MOVE Aarhus - Her bliver eleverne undervist i mindset

I Aarhus Kommune har de valgt at lave et intensivt læringsforløb, MOVE Aarhus, for den gruppe af elever, der trænger til et særligt boost både på det faglige, sociale og personlige plan. MOVE er et tilbud for de elever, der er vurderet ikke-uddannelsesparat i deres UPV. På MOVE har man valgt blandt andet at arbejde med Carol Dwecks mindset-perspektiv. Det handler om at skabe en bevidsthed om egen læring, træde ud af komfortzonen og ind i læringszonen.

Af Lise Mølgaard, udviklingskonsulent og Tine Wåst Nielsen, AC-vejleder

44

Styrk det dynamiske mindset i arbejdslivet

"Det er fuldstændig kaotisk. Du må komme med det samme, for vi har en situation i 5. b, som er gået helt i hårdknude!". Sådanne opkald får jeg jævnligt fra skoler rundt i landet. Jeg har gennem

de sidste mange år undervist i og arbejdet med børn og unge med eksplosiv adfærd, hvilket har medført mange af denne type opkald. Her er et bud på, hvordan teamet gennem viden om hjernen og via arbejde med det enkelte teammedlems energi-regnskab, kan få et dynamisk mindset, så en positiv udvikling kan finde sted.

Af Gry Bastiansen, specialundervisningskonsulent

54

Fra Vurdering for Læring til et læringsmindset

Eleverne blev bedt om at tænke selv i nogle minutter og overveje, hvad der hjalp dem til at nå målet. Eleverne kom med eksempler på overvejelser fx: "Jeg prøvede at hælde mere vand i flasken for at gøre den stabil" eller "Jeg sagde til Thomas, prøv igen, giv ikke op". Flere af eleverne, der ikke lavede "bottle-flip" i pauserne fortalte, at det var faktisk de samme ting, de gjorde, når de skal lære noget nyt til ridning, til gymnastik eller faktisk også i fagene i timerne!

Af Margit Rahbek Dam, læringsvejleder og Hanne Marie Vesløv, pædagogisk konsulent

66

Har du været i "The Pit" i dag?

Kvalitetstilsynet blev den disruption, vi på Søndervangskolen havde behov for. Vi var ganske enkelt nødt til at spørge os selv om, hvad det var, vi tilsyneladende ikke lykkedes med – og hvorfor. Dette blev startskuddet til en samlet gen-tænkning

af vores (daværende) undervisnings- og læringspraksis, da vi (naturligvis) ikke kunne fortsætte med at byde børnene, at de forlod vores skole med ikke-tilfredsstillende resultater.

Af Rani Bødstrup Hørlyck, skoleleder og Anne Katrine Kusk, pædagogisk leder

76

Arbejdet med et dynamisk mindset i en 4. klasse

Jeg synes jo, vi lever i en performance-kultur i stedet for en lærings-kultur. Det vigtigste er, at man ser ud som om, man kan det hele. Man skal have facade, og andre må ikke opdage, at man ikke er så klog eller dygtig. Det vigtigste er, hvordan man tager sig ud, og det er jo rigtig vigtigt, når vi taler om læring. Hvis man fx vil fremstå klog, så er man jo ikke den, der tager chancer eller tør at begå fejl.

Interview med Lene Jakobsen, lærer

82

Åbent mindset i udskolingen på Bredagerskolen

Der er høje ambitioner for eleverne på Bredagerskolen, og det gælder også i forhold til at udvikle elevernes selvkontrol og holdning til læring.

Eleverne bliver undervist i, hvordan de kan udvikle deres mindset i og udenfor undervisningen. De lærer om, hvordan de kan håndtere det, når noget bliver kedeligt, svært eller provokerende. Eleverne undervises fx i selvkontrol og ejerskab.

Af Mette Hjelholt Nielsen, viceskoleleder og Pia Christiansen, læringsvejleder

Det gode mindset

- mellem kontrol og frihed

Jørgen Lyhne er cand. psych. og ansat som lektor i højskolen for kompetenceudvikling i VIA University College

Idéen om det gode mindset lyder umiddelbart besnærende. Tænk hvis det kunne lykkes for læreren eller pædagogen at etablere dette gode mindset - hos eleven eller hos barnet. Det gode mindset må kunne give en form for livstidsgaranti for succes i læringslivet.

Det gode mindset er på flere måder forankret i videnskaben om Positiv Psykologi og Positiv Pædagogik (Lyhne & Knoop, 2008). Det gode mindset klinger smukt og harmonisk sammen med fænomener som det gode liv, trivsel, engagement, indre motivation, positive emotioner, meningsfuldhed, flow etc. Alt sammen lyder smukt. Alligevel vil jeg her i artiklens indledning drysse lidt malurt i bægeret. Jeg er nemlig ikke bare besnæret af tanken om det gode mindset. Jeg er også lidt skræmt og forsigtig. Hver gang jeg hører ordet mindset, tager jeg "ladegreb på mit penalhus" og stiller mig i forsvarsposition. I min optik er der nemlig altid en risiko

forbundet med det at "pådatte" andre et bestemt mindset. Når det går værst til, så bliver det at skabe *mindset* til *tankekontrol*. Har du tænkt over konsekvenserne?

Det er selvfølgelig ikke fordi, jeg altid stræber efter at "stå fast" ved det kendte og altid at være skeptisk og forsigtig overfor alt det nye. Men hver gang vi fascineres af nye pædagogiske trends, så er det at turde tænke kritisk altid en god ballast.

Nå - nok med løftede pegefingre. Lad os komme til sagen og kigge nærmere på hvad det er, der ligger bag fænomenet mindset.

DET GODE MINDSET

Dweck må vel være en slags pædagogikkens Pippi Langstrømpe.

Teorien om Mindset

Siden Carol Dweck (2006) introducerede teorien om "Growth & Fixed Mindset", har vi i dansk sammenhæng ofte set den sat i anvendelse som et relevant idé- og inspirationsgrundlag, målrettet de professionelle i den pædagogiske verden. Som regel med det formål at understøtte den gode læring og det gode læringsmiljø.

Dwecks begreber tager sit udgangspunkt i studiet af mønstre i menneskers måde at lære på og udvikle sig på. Hun iagttager, at der findes mennesker, der lever i en overbevisning om, at de kun har et begrænset og på forhånd fastlagt sæt af kompetencer til at lære. Andre derimod besidder overbevisningen om, at de rummer et potentiale for, at deres kompetencer og læringsmuligheder kan udvikle sig. Hun ser derfor to forskellige former for mindset hos mennesker: et fixed mindset (fikseret mindset) og et growth mindset (vækst mindset, eller dynamisk mindset).

Et dynamisk mindset booster dig og fastholder dig i troen på, at en ekstra indsats

nytter, det at øve sig og finde gode strategier nytter og fører til udvikling af nye kompetencer. Et dynamisk mindset baner – så at sige – vejen mod troen på menneskelig udvikling og vækst: mentalt, kognitivt, socialt, menneskeligt etc. En person med et dynamisk mindset sætter sig udfordrende og krævende mål, besidder en høj grad af risikovillighed og trives med at begå fejl. En fiasko kan virke præstationsfremmende, idet den rummer et incitament til at forsøge igen på en ny, kreativ og forhåbentlig vellykket måde. En person med et dynamisk mindset er åben for at modtage hjælp og tilskyndelse og profiterer af at samarbejde med andre (erfarne) personer. Samlet set kan det siges helt enkelt: et dynamisk mindset fastholder og forstærker lyst til læring.

Det fikserede mindset føles derimod som "en klods om benet". Du oplever ikke, at vejen mod læring og opgaveløsning føles god. Tværtimod giver du hurtigt op, hvis du møder vanskeligheder undervejs. Arbejdsprocessen frem mod målet opleves som værende frugtesløs. Personer med et fikseret mindset føler ofte bekymring overfor, at ens fejl bliver synlige for andre. Samlet set er personer med et fikseret mindset nærmest ude af stand til at få øje på nye muligheder og fastholdes dermed i det fikserede – på forhånd fastlagte - niveau for læring og udvikling.

Et kendt og elsket citat fra historierne om Pippi Langstrømpe lyder: "Det har jeg

aldrig prøvet før, så det kan jeg sikkert godt finde ud af". Umiddelbart genkender vi Dwecks dynamiske mindset hos Pippi. Dweck må vel være en slags pædagogikkens Pippi Langstrømpe.

Intelligens - Et nyt bidrag?

Howard Gardner bidrog med et nyt "kapitel" om intelligens op gennem 1980'erne og 1990'erne. Er det det samme Carol Dweck er i gang med nu? Jeg ser en bemærkelsesværdig parallel.

Howard Gardners introducerede i bogen *Frames of mind* (Gardner, 1983) sin verdenskendte teori om de syv (eller otte) intelligenser. Gardner har retrospektivt tilkendegivet, at hans hensigt med bogen og teorien om de syv (eller otte) intelligenser blot var, at han ønskede at sit eget personlige bidrag til debatten om *intelligens* (Gardner, 2005). Debatten om hvad intelligens egentlig er har vel pågået stort set siden psykologiens fødsel – og den er endnu ikke afsluttet. Gardner blev, rent ud sagt, totalt overrumplet af den indflydelse hans intelligenteori fik i den pædagogiske verden.

Det er en nærliggende tanke, at Dweck, med sin mindsetteori, ligeledes ønsker at give sit personlige bidrag til belysning af det klassiske spørgsmål om, hvad intelligens er. Dweck belyser et dynamisk mindset ud fra bl.a. formuleringerne: "uanset hvor intelligent du er, kan du altid føje en hel del til". Samt: "du kan til enhver

tid ændre dit intelligensniveau betydeligt" (Dweck, 2006, s. 24). Og på tilsvarende vis belyser hun det fikserede mindset således: "Din intelligens er noget helt grundlæggende, som du ikke kan ændre på". Samt: "Du kan lære nye færdigheder, men du kan ikke ændre afgørende på hvor intelligent du er" (Dweck, 2006, s. 24)

Som hos Gardner ser vi hos Dweck en teori om intelligens. Den omfatter et syn på intelligens som noget, der udspiller sig i et kontinuum. I den ene yderposition af dette kontinuum finder vi de personer, der er kendetegnet ved den indre overbevisning, at deres intelligens består af et sæt af fikserede og uforanderlige træk. Og i den anden yderposition finder vi de personer, hvis indre overbevisning er, at deres intelligens er et sæt af træk, som er dynamiske og mulige at forandre i en vækst- og udviklingsorienteret proces. Altså et kontinuum mellem intelligens som fikserede træk og intelligens præget af dynamik og vækstmuligheder. Intelligens – her belyst i kontinuet mellem vækst og stagnation – kan vi se som Dweck's personlige bidrag til forståelsen af, hvad intelligens er.

Forskellen på Dwecks og Gardners bidrag er måske, at Dweck tog udgangspunkt i iagttagelser af mennesker i læringssituationer og udviklede sit intelligensbegreb ud fra disse. Gardner havde en intention om at ville bidrage til den psykologiske videnskabs mangeårige projekt om at afklare, hvad intelligens er, men endte

DET GODE MINDSET

med primært at bidrage til nytænkning og metodeudvikling indenfor de pædagogiske områder – og indenfor udvikling af det gode arbejdsmiljø.

Det gode mindset

Hvordan kan vi i et pædagogisk miljø indkredse og definere, hvad der kendetegner det gode mindset? Og er det – i det hele taget – et godt udgangspunkt for læring, udvikling og trivsel, at navigere efter det gode mindset og så vidt muligt styre uden om det dårlige mindset?

Hvis det gode mindset er det, som Dweck kalder for Growth Mindset, altså det være i besiddelse af en stærk indre overbevisning om, at ens evner, intelligenser og livsmuligheder er i vækst, så forekommer svaret at være et indlysende JA. Vi ser det tydeligt hvis vi stiller spørgsmålet med omvendt fortegn: Er det et godt udgangspunkt for læring, udvikling og trivsel, at ens evner, intelligenser og livsmuligheder er fikserede? Nej vel? Et *dynamisk mindset* må være "det gode mindset".

Men er det nu så enkelt, at et dynamisk mindset er godt og *fikseret mindset* er dårligt? Giver det mening at betragte verden i et "godt vs. dårligt perspektiv"?

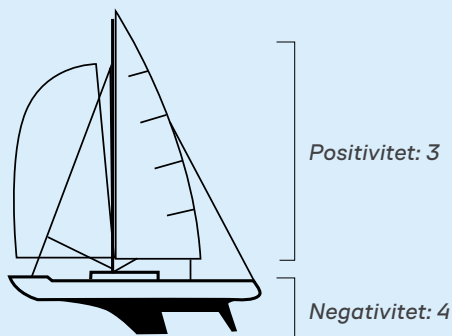
Positivitetsratio

En af de førende forskere indenfor det videnskabelige felt Positiv Psykologi hed-

der Barbara Fredrickson. Hun har, som en af meget få forskere i verden, gennemført meget omfattende og relevant forskning i netop dette spørgsmål (Fredrickson, 2008, 2010, 2013, 2015). En stor del af hendes forskning har haft til formål at finde empirisk belæg for det, vi kan kalde det gode balancepunkt mellem positivitet (vækst) og negativitet (stagnation). Hun kalder dette balancepunkt for *Positivitetsratio*. Hendes forskning viser, at det gode balancepunkt findes ved forholdet tre dele positivitet (vækst) og en del negativitet (stagnation).

Som en simpel illustration henviser hun til sejlbådens egenskaber. Sejlbådens væksthastighed er dens fart og evne til fremdrift. Det store sejlareal er garanti for positivitet – i kraft af bådens fart og fremdrift. For at sejlbåden ikke skal blive sårbar og risikere at vælte i hård vind, er der placeret ca. 800 kg jern i kølen. Den vægt hæmmer selvsagt bådens fart og udgør derfor bådens stagnationsfaktor. Samtidig har stagnationsfaktoren dog det formål at sikre bådens stabilitet og mindske dens sårbarhed over for fx et pludseligt og uforudsigeligt vindstød.

For sejleren er balancepunktet mellem fremdrift og stabilitet en afgørende faktor. Det gode balancepunkt betyder, at man rammer kombinationen af en tilpas høj fart og samtidig undgår at være sårbar.

Figur 1:
Positivitetsratio (jvf Fredrickson, 2010)

Fredricksons sejlbådsmetafor er en forenklet fremstilling af hendes omfattende forskning, der primært omhandler at i menneskelige sammenhænge, hvor det fx handler om trivsel, udvikling og læring, ligger det gode balancepunkt på ca. 3:1. Det skader bestemt ikke, hvis vækst- eller positivitetsfaktoren er lidt højere: 4:1 eller mere. Dog vil man opleve at kunne nå et maksimum, hvor effekten stagnerer. Det er derimod ikke godt, hvis stagnationsfaktoren (negativiteten) stiger, uden at positivitetsfaktoren forholdsvis følger med. Den vigtigste pointe er dog måske, at det "rigtig farlige" er at fjerne negativitetsfaktoren til fx 3:0. Det vil skabe stor risiko for sårbarhed. I menneskelig trivsel, udvikling og læring har vi brug for at møde modstand. Ikke fordi modstand føles godt, men vi skal lære modstand (udfordring) at kende og dermed lære at håndtere det.

En af de øvrige gode effekter ved at stræbe efter positivitetsratio på mindst 3:1 er, at det medfører udvikling og vækst for den enkelte – eller i teamet. Fredrickson belyser det i sin "Broaden-and-build-teori" (Udvidelses og opbygningsteorien) (Fredrickson 2008, 2015). Med den gode positivitetsratio opnår vi, at udvide vore mentale formåen, vores sociale kapital, vores kreativitet etc, og vi opbygger ligeledes det hele – på sigt. Man kan sige, at den gode positivitetsratio medvirker til at opbygge et bredere repertoire af læringskompetencer og – over tid – forøger mængden af dem.

Fredricksons pointe – helt kort sagt – er, at det ikke nytter alene at satse på "positivitet" i læringsmiljøerne. Dweck er tilsyneladende opmærksom på dette og påpeger (Dweck, 2016), at der i pædagogiske miljøer, der alene arbejder ud fra at fremme et *Growth* mindset, opstår en risiko for, at der udvikles et *falsk growth mindset*. Hun påpeger betydningen af at beherske en kombination af de to mindset. Hvor Fredricksons forskning fører

Tre dele positivitet
(vækst) og en del
negativitet (stagnation).

DET GODE MINDSET

frem til et konkret udtrykt balancepunkt, peger Dweck dog ikke på et konkret og optimalt blandingsforhold mellem et *fixed* og et *growth* mindset. *Det gode mindset* er måske kendetegnet ved et blandingsforhold, der overvejende består af *dynamisk mindset*, men som tillige fastholder betydningen af en passende mængde *Fikseret mindset*. Altså et mix af udviklings- og læringsoptimisme og berettiget tvivl og bekymring.

Med en mindre omskrivning vil jeg hævde at vi her taler om et balancepunkt, der udtrykker forholdet mellem håbets og optimismens perspektiv over for pessimismens og afmagtens perspektiv. Det at besidde et håb og en optimisme mod det at lære og at udvikle sig ses belyst flere steder. Ikke blot i filosofien fx hos Kierkegaard og i den humanistisk, eksistentia-listiske psykologi fx Victor Frankl (1980), men også i den klassiske udviklingspsykologi fx hos Erik H. Erikson (1971) og i nyere læringsforskning fx hos Scioli (2009), finder vi et inspirerende fokus på, at det at besidde egenskaber som håb og optimisme spiller en væsentlig rolle i relation til læring, udvikling og trivsel.

Motivation og mindset

I Deci & Ryans (2000) definition af "ægte indre motivation" indgår tre kernefaktorer, som tilsammen faciliterer den gode (indre) motivation. De tre faktorer er:

- Oplevelsen af at høre til (*social forankring*). Altså det at føle sig forbundet i et socialt netværk. Vi kan sige at det starter med det, blot at have én ven.
- Oplevelsen af at kunne noget (*kompetence*). Det handler bl.a. om, at besidde en indre følelse af at være god til noget. Det er dog særdeles betydningsfuldt, at andre bekræfter og anerkender det. Ind imellem er det, at andre anerkender ens kompetencer, den bedste vej til selv at turde tro på det.
- Oplevelsen af at være nogen (*identitet eller autonomi*), handler – dybest set – om følelsen af at være en person: i sig selv – og ved det, at betyde noget for andre. Det er et eksistentielt anliggende, men det handler også om at opleve ejerskab i sit eget liv. I socialpædagogikken hører vi ofte om at anerkende og forvalte barnets eller borgerens selv- og medbestemmelsesret. Det er et værdigrundlag, der ikke kan tilsidesættes.

Et dynamisk mindset omfatter disse tre kvaliteter. Dwecks kerneantagelse er, at vi alle er bedst rustet til at lære og udvikle os, når vi tror på mulighederne. En tilpas mængde dynamisk mindset booster læringslysten. Med Dwecks kerneantagelse befinder vi os dermed lige i det faglige naboskab til motivationsforskningen og flow pædagogikken.

Livsduelighed og pædagogisk engagement

Psykologerne Anne Linder og Mette-Marie Ledertoug forbinder Dwecks growth mindset med begrebet livsduelighed.

Livsduelighedskompetence skabes i positive relationer, hvor håb, glæde og tilfredshed giver næring til mental sundhed og mod til at bevæge sig ud af sin komfort-zone - og ind i en læringsmættet stræk-zone. Livsduelighed skabes på grundlag af mange faktorer, men det er et pædagogisk ansvar at skabe et livsrum, hvor der er plads til fejl. (Linder & Ledertoug, 2014, s 42)

For en fuld udfoldelse af et dynamisk mindset, betoner de betydningen af den gode relation i læringsmiljøet. At lykkes med at generere det mindset og at etablere det gode fundament for elevernes udvikling af livsduelighed kræver, ifølge Linder & Ledertoug, professionelle med en høj grad af relationskompetence. Det er i sig selv et stort projekt at skabe et læringsmiljø præget af pædagogisk engagement og meningsfuld læring.

Litteratur

Bandura, A. (2012). Self-efficacy. *Kognition & Pædagogik*, 22(83),16-35.

Deci, E.L, & Ryan, R.M (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.

Dweck, C. (2006). *Du er hvad du tænker, Den nye mindset-teori om vejen til succes*, København: Borgen

Dweck, C. (2016): Recognizing and Overcoming False Growth Mindset, Edutopia, Hentet d 11.1.2018 på <https://www.edutopia.org/blog/recognizing-overcoming-false-growth-mindset-carol-dweck>

Erikson, E. H. (1971). *Identitet, ungdom og kriser*. København: Hans Reitzels Forlag.

Frankl, V. E. (1980). *Det overhørte råb om mening: psykoterapi og humanisme*. København: Gyldendal.

Fredrickson, B. (2008). Positiv affekt og den komplekse dynamik i menneskelig trivsel, i: Lyhne, J. & Knoop, H. H. (Red.). *Positiv psykologi: Positiv pædagogik*. København: Dansk Psykologisk Forlag.

Fredrickson, B. (2010). *Positivitet: Kilder til vækst*. København: Dansk Psykologisk Forlag.

Fredrickson, B. (2013). *Kærlighed: Nyt syn på vores overordnede emotion som styrer alt, hvad vi tænker, gør, føler og bliver*. København: Mindspace.

Fredrickson, B. (2015). Opdateret tænkning om positivitetskvoteinter. I: *Kognition & Pædagogik*, 25(95),6-25.

Gardner, H. (1983): *Frames of mind, the theory of multiple intelligences*, Basic Books

Gardner, H. (2005): De mange intelligenser efter tyve år, I: Knoop, H. H. & Lyhne, J. (Red.). *Et nyt læringslandskab, Flow, Intelligens og det gode læringsmiljø*. København: Dansk Psykologisk Forlag..

Linder, A. & Ledertoug, M. M. (2014): *Livsduelighed og børns karakterstyrker*, København: Dansk Psykologisk Forlag

Scioli, A., & Biller, H. B. (2009). *Hope in the age of anxiety*. London: Oxford University Press.